

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ

Dr PÁL ERNŐ

ÜGYVÉD.

SZÉPIRODALMI FŐMUNKATÁRS: **Fülei Sz. Lajos.**

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Ocskay brigadérosok.

Írta: Gróf Zichy Vladimir.

Fényes tehetség, de csunya jellem. A történet feljegyezte nevét Ocskay brigadérosnak, de jót nem mond róla. Álnok, cselszövő, kegyetlen, minden rossz szenvedélynek rabja, a hitszegést és árulást valóságos mesterség módjára üzve; ez az, amit a történelem beszél róla, ha vitézségét és szilaj vérmérsékletét kénytelen is elismerni. Mintha vérevel öntözték volna a földet, napról-napra kelnek az Ocskay brigadérosok, ott hagyva hazát, erkölcsöt, hitet, a hatalom szolgálatába szegődnek, hazájuk, nemzetük ellen törnek, ócsárolják az erényt, eszélyességnek tüntetve fel a haszonlesést, ócsárolják a jó hazafiakat, önzőknek, vagy önjöngőknek csufolván őket, vigyorogva gunyolják az áldozatkészséget, sőt még undok képzetelével a haza híveinek mondják az ő felekezetüket, mely feláldozza magát, hogy a hatalom csapásait elhárítsa. Csak az a valóban ördögies humor benne, hogy a csapások elhárítása mellett éppen ők járnak a legjobban. Utálatos a szemforgató bölcsességük, még utálatosabb, mint cinikus vigyorgásuk. Hiszen, ha úgy állana ez a nemzet, mint a szikla, melyen nincs rés, ahova beilleszthetni a vasrudat, hogy repessen, — tömören, egységesen, mily óriási hatalom kellene annak letörésére!

De jól számítottak, akik ellenünk törtek, tudták, hogy saját vérbelieink azok, akikből a legjobb pribékeket lehet faragni, akik mindent készek letörni, hogy hallgatásra bírják a nemzetet, félve annak sujtó ítéletétől.

Csak rajta brigadérosok! Tobzódjatok és kéjelegjétek a hatalom birtokában, boruljatok a porba, imádva saját önérdekeiteket, meg jó még az a nap, mikor az utókor elfelejtette talán már a hazafias érzésűek szolgálatait, de a ti bűnötöket, azt, nem felejt el. Azt gyűlölettel és megvetéssel fogja emlegetni mindenkor.

De a nemzet a szenvedésben csak tisztulni fog. Áldássá válik az ellene mért csapás, magásra emeli a nyomor és küzdelem megpróbáltatása az erények színvonalát. Letörlődik a rozsdá, s marad a hazafiság és hűség fényében tündöklő acél.

És ha a nemzet megifjodva kerül ki a küzdelemből, akkor boszuló keze utól fogja érni azokat, kik elváltak testéből, hogy rágódhassanak rajta. Akkor brigadérosok miénk lesz a gunyakacaj!

De nem! csak a megvető — szánalom!

A politikai helyzetéről.

Vezérlő-bizottság a darabontokról.

A szövetkezett ellenzék vezérlő-bizottságát egy csöppet sem félemlítette meg az ügyvivő kormány az azon rendelete, melylyel a vezérlő-bizottságot feloszlatta, hanem a komikus rendelet dacára is újból értekezletet tartott. Szombat este félhat órára hívta össze Kossuth Ferenc a bizottság tagjait, akik közül gróf Andrássy Gyula, gróf Apponyi Albert, gróf Hadik János, Justh Gyula, Gulner Gyula, gróf Zichy Aladár, Barabás Béla, gróf Batthyány Tivadar, Sággy Gyula, Hentaller Lajos, Szederkényi Nándor, Hoek János, Molnár János, Holló Lajos és Vázsonyi Vilmos jelentek meg.

Az ülésen, amelyet a függetlenségi pártnak Royal-szállóbeli körhelyiségében tartottak, a megjelenésben betegsége folytán még akadályozott Kossuth Ferenc helyett, gróf Andrássy Gyula elnökölt, aki felolvasta a minisztertanácsnak a vezérlő-bizottság feloszlására vonatkozó s Kossuth Ferencnek megküldött rendeletét.

A vezérlő-bizottság e rendeletre, válaszában a következő egyhangú határozatot hozta:

Báró Fejérváry Kossuth Ferencel „tudomás és mihez tartás végett” közölte, hogy a minisztertanács a vezérlő-bizottságot feloszlatta és további működését betiltotta. A kormány a valótlanágok sorozatával indokolja meg ezen elhatározását.

Valótlan, hogy a vezérlő-bizottság „oly jogokat és hatáskört ragadott magához, melyek csak a végrehajtó hatalmat illetik meg”, vagy hogy túllépte azon határokat, amelyekben belül a politikai pártok szervezkedése jogosult.

A vezérlő-bizottság soha senkinek utasítást, parancsot adni nem kívánt s hatósági jogkört sohasem bitorolt, tiltott cselekményt, sohasem követett el. A vezérlő-bizottság csak politikai véleményt fejezett ki s csak politikai tartalmu tanácsot adott s a fennálló törvényes köteleességekre figyelmeztetett. Több jogot sohasem gyakorolt, mint amennyit alkot-

mányunk kivétel nélkül minden egyes állampolgárnak biztosít, még annak is, aki sem nem választó, sem nem választható.

Szabad emberek összejöttek, politikai kérdésekről tanácskoztak s nézeteiket a sajtó útján közölték. Ebben állott a vezérlő-bizottság működése és semmi másban.

Valótlan a minisztertanácsnak az az állítása is, hogy a vezérlő-bizottság a kormánynak a közrend és az állami tekintély helyreállítására irányuló törvényes intézkedéseivel szemben ellenszegülésre is vezethető nyílt ellentállásra izgat. A vezérlő-bizottság a közrend és az állami tekintély fentartását mindig elsőrendű nemzeti érdeknek tekintette, a törvényes intézkedések ellen sohasem fordult s kizárólag a kormánynak törvénytelen eljárása, alkotmányunkba ütköző kormányzata ellen emelte fel tiltakozó szavát, a nélkül azonban, hogy még ezekkel szemben is tetteges ellenállásra izgatott volna.

Az állami tekintélyt nem is gyengítette a vezérlő-bizottság: azt kizárólag a kormány jogtalan és helytelen intézkedései veszélyeztették.

A közrendet sem a vezérlő-bizottság eljárása fenyegette, hanem a kormány, egyrészt az erőszakos jogfosztás, másrészt a társadalom rétegeinek mesterséges izgatásai által.

A minisztertanács határozatának minden felhozott indoka tehát valótlan. Maga a határozat pedig jogtalan. Zsarnoki önkényuralom ténye.

A vezérlő-bizottság nem alapszabályokkal bíró egyesület, vagy társulat, nem hatóság, nem is népgyűlés; a politikai pártoknak olyan szerve az, mely a kormány engedélyezéstől független, melyet feloszlathat a kormánynak joga nincs.

Az alkotmányos élet következménye az, hogy politikai pártok vannak. Ahol politikai pártok vannak, ezeknek jogában áll bizalmi férfiakra bizni a vezetést, egymással szövetségre lépni és a szövetség irányítását szintén bizalmi férfiakra ruházni.

Ezen jogok gyakorlata nem történik miniszteri felügyelet mellett. Az ilyen pártvezetőségnek sulya és hatalma kizárólag erkölcsi alapon nyugszik és a bizalom szabad kifolyása. Azt a minisztertanács sem meg nem alakítja, sem meg nem szüntetheti. Ha törvénybe ütköző cselekményt követ el, ám vitessék ügye a bíróság elé.

A kormánynak nincs joga megtiltani, hogy néhány ember politikai kérdések megbeszélése végett összejöjjön; nincs joga megtiltani, hogy ez a pár ember nézetét nyilvános-

ságra hozza; nincs joga megtiltani, hogy bizonyos pártok ezen néhány ember véleményének jelentőséget tulajdonítsanak, ha a nemzet többsége azt elfogadja. Mindez fájhat a kormánynak s megalázó lehet reá nézve, hogy a hatalomnál és a hivatalnál nagyobb erőt ad az erkölcsi suly, melylyel a vezérlő-bizottság rendelkezik. De ezzel szemben csak egy eszköze van, az, hogy a kormány maga is megfelelő erkölcsi tőkere tegyen szert.

A vezérlő-bizottság a kormánynak valótlan indokok mellett kibocsátott jogtalan parancsát nem veheti tekintetbe.

Ha meghajolna a kormány ezen intézkedése előtt, feladná az egyéni szabadságot, minden szabadság e legszentebbikét és alapját s elismerné, hogy a kormánynak jogában van megállapítani, kibem nem bizik valamelyik politikai párt, hogy szabad állampolgárok kívül érintkezzenek, kívül folytassanak politikai tanácskozásokat s kik nyilvánítsák együttes véleményüket.

Ha a vezérlő-bizottság meghajolnék a kormány intézkedése előtt, hűtlen volna a kötelességéhez. A vezérlő-bizottság a szövetkezett pártoktól azt az utasítást kapta, hogy ő irányítsa a közös politikáját s a bizottság ezen utasításnak ezentul is eleget fog tenni. Hivatásának a törvény korlátain belül meg fog felelni. Jogtalan zaklatás és fenyegetés nem fogja visszariasztani kötelessége teljesítésétől.

A vezérlő-bizottságnak ezen határozata ostorcsapásként hatott a kormánynak, amely az arcát ért ütés fájdalommal alatt felszisszent és félhivatalos könyomatosa útján tizenkét pontban összefoglalt válaszában igyekezik a vezérlő-bizottság által reá mért korbácsütések ellen védekezni. Tehetetlen dühében azzal vádolja meg a vezérlő-bizottságot, hogy a törvényhatóságokat, tisztviselőket, hadköteleseket, adófizetőket, pénzügyintézeteket a törvény kijátszására és megszegésére serkentette, hogy külföldi államokat a monarchia ellen való akciójában bátorította volna és ehhez hasonló badarságokkal próbálja a valótlanság rásütött bélyegét lemosni.

Szánalmas vergődésnél egyébbnek nem tekinthető az ügyvivő kormánynak ez a szájkodása és mindez amit az ügyvivők közkereseti társasága vád gyanánt emleget, csak diszcséses bizonyítékot szolgáltat a koalíció részére, amely eddigelé és bizonyára a jövőben is, minden igyekezettel azon lesz, hogy a népet felvilágosítsa a kormány törvénytlenességéről.

Az elüldözött székely diákokért.

A kolozsvári egyetemi polgárok köréből a következő sorokat vettük:

Ha az udvarhelyi ref. kollegium igazgatósága azt hitte, hogy azzal a sok tekintetben valótlan tartalmú látogatási bizonyítvánnyal, a melyet a hazafias tüntetésért elüldözött diákoknak nem restelt kiadni — őket tanulmányaik folytatásában megakadályozta, amely jóakarattal minden sörből kitünik — nagyon csalatkozott. Emberek lesznek azért azokból, s kétségtelenül hazafiasabb emberek, mint a legtöbb kollégiumi tanár. A társadalom fogja keblére ölelni a kitalált diákokat. Kolozsváron már meg is alakult a Székelyudvarhelyen végzett egyetemi polgárok körében a „Hajduböszörményi Székely Diákokotthon” felállítását kezdeményező segélyező-bizottság, mely hazafias kötelességének fogja ismerni minden irányban tájékoztatni az egész magyar társadalmat az udvarhelyi hazafias tanári kar, főképen pedig az igazgatóság viselt dolgairól s megindítani a gyűjtést — amint az szép eredménnyel meg is indult — a jobbára szegény, száműzött diákoknak. Táncmultságok, felolvasások rendezésével, hozzászámítva a magyar közönség anyagi támogatását, különösen, ha a kolozsvári Egyetemi Kör veszi kezébe a dolgot és a debreceni országos diákkongresszuson szóvá teszi az ügyet, reméljük, hogy megalkothatjuk a „Hajduböszörményi Székely Diákokotthon”-t, melybe remélhetőleg inkább fogják majd adni a szülők gyermekeiket — mindenikhez külön-külön intézendő felhívásunk után — mint a székelyudvarhelyi ref. kollegiumba, melynek jó hírét a rövidlátó tanári kar — tisztelet Solymossy, Fejes és Biró tanároknak, akik kivételek — olyan gyönyörűen lejáratta.

A tanári karhoz és az igazgatóhoz különösen semmi szavunk: hadd pihenjenek babéraikon! Ezek után arra nem is tartjuk érdemesnek őket, hogy polemia bocsátkozunk velük.

A „SZEKELY-UDVARHELY” TÁRCÁJA.

A székelyek reáltörténete 1562—1691-ig.

Irtá: Connert János, ford. Balásy Dénes.
(18. folytatás.)

Amíg erdőség bőven volt, annak föntartására nem kellett rendszabások s az irtást is jó szívvel nézték. Később nemcsak az irtásokat tiltották el mindenfelé, hanem a haszon, épület és tűzifa használatát is korlátozták s a falugyűlés engedelmétől tették függővé. Az erdőbirtok nagysága vagy meglévő erdők állapota szerint, az erdőkivágásért való büntetést is enyhébben, vagy szigorubbant szabták ki. Egy ugyanazon faluban különféle rendszabások és határozatok voltak. Egyik helységben a fák levágása fejszével meg van tiltva, másutt a földön fekvő fákról a bojt vagy ágak levágása meg van engedve.¹¹⁹ A falu erdejében 6 frt büntetés alatt tűzzel, égetéssel senki se merjen irtani.¹²⁰ Ha valaki másnak épület-fáját, mit az erdőben vágott elviszi, 6 frtot fizet (art. 21.) Mostantól fogva senkinek sem szabad lábba álló bükkfát a szolni (megpörkölni kidöntés végett), ha levágja valaki, vigye is el.

A csikszenttamási végzések szerint ex 1667 3 frt büntetés terhe alatt keskeny bükköt senki meg ne perzelje,¹²¹ ugyane falu meghagyja, hogy tölgy vagy csereerdőt,

Ismételjük: hazafiatlan eljárásukkal az elüldözött székely diákoknak semmitsem ártottak, csak rokonszenvet, szeretetet szereztek nekik és — gyűlöletet, megvetést maguknak! Kolozsvár, 1906. márc. 19.

A „Hajduböszörményi Székely Diákokotthon” bizottság.

„Az eltávozott ifjak” címmel múlt számunkban megjelent cikkelyre a következő „Nyilatkozat”-ot vettük:

Egyik helybeli, egy kolozsvári s néhány fővárosi lapban a székelyudvarhelyi kollegiumról a napokban néhány eltévedt gondolkozású tanuló fegyelmi ügyére vonatkozólag oly hírek láttak napvilágot, melyek a helyes értesülés látszatával alkalmasak arra, hogy a kollegium működését a közvélemény előtt kedvezőtlen színben tüntessék fel. Éppen ezért kötelességemnek ismerem megnyugtanni a közönséget, hogy ama híresztelések nem egyebek egyoldalú információk nyugvó alaptalan gyanúsításoknál, valótlan dolgoknál. A figyelem a sajtó útján eléggé fel van hívva erre a dologra s az illetékes fórumok bizonyára megteszik minden irányban kötelességeiket a tényállás földerítésére nézve; ezért ne kívánja senki tőlem, hogy az ügy részleteit itt ismertessem. Legyen elég az ügy érdemére vonatkozólag az alábbiak közlése.

Ez a sajnálatos ügy a valóságban úgy áll, hogy kollegiumunk egy néhány 7-ik osztályos tanulója — részben külső támogatás és izgatás hatása alatt — oly lépést tett, melylyel súlyosan megsértette az iskolai és internatusi törvényeket s az ezt követő szelid — büntetésnek is alig mondható — intézkedését a tanári karnak sztrájkolással, makacs ellenszegüléssel, később az intézetből kilépéssel való fenyegetéssel akarta magáról elhárítani s olyan színezetet adott a dolognak, mintha őket a tanárkar büntetése hazafias érzésüknek, szerintük helyes megnyilatkozásáért érte volna.

Minthogy a tanárkar és az előjáróság nem engedhette meg, hogy e fegyelmi ügyben az ő ferde fel fogásuk érvényesüljön, mindent elkövetett, hogy őket helytelen gondolkodásukról felvilágosítsa. Ez legtöbb fiúnál sikerült is, azonban tizenkét (12) tanuló nem akarván alávetni magát a kiszabott büntetésnek, folyó hónap 16-ikán megvált az intézettől és másnap állítólag a hajduböszörményi ref. főgymnasiumba távozott.

Székelyudvarhely, 1906 márc. 21.

Gönczi Lajos,
ref. kollegiumi igazgató.

KÜLONFÉLÉK.

— **Március 15.** Székelykeresztúr március 15-én a multhoz, jelenhez méltóképpen ünnepelt. Az unitárius gymnasiumi ifjuság kezdte meg az ünnepségek sorát. Az ifjuság szónoka Mózes Károly VI. oszt. tanuló volt. Szavaltak: Bedő Árpád VI. és Bakó Árpád V. o. tanulók. Az ifjuság dalköre hazafias dalokat énekelt lélekemelően. A nagyközönség a polgári zenekar zenéje mellett népes és lelkesült menetben előbb az unitárius, majd az ev. ref. és a róm. kath. templomokba vonultak. Lőrinczi István, Karácson István és Oláh Antal a nevezett egyházak buzgó és hazafiságukról ismeretes lelkeszei áhitatos imákkal, lendületes, gondolatokban gazdag hazafias beszedeikkel emelték a hazafias közönséget Istenhez és önzetlen hazaszeretetre, a nemzeti küzdelemben kitartásra buzdították. A templomi menetekben felvonulni láttuk a m. kir. tanítóképezde és unitárius gymnasium lelkesült és hazafias szellemben nevelt ifjuságát. Áldás lesz a hazán, küzdelme diadalra vezet. Testületek közül a meneten a tanító-képző intézet és a gymnasiumi tanárkar vettek részt teljes számban. Ez a szép és helyes. A hazafiság terén is legnagyobb építő ereje az ifjuságra a nemes példának van. A polgári ünnepély

is lelkesült és magasatos volt. Délutáni órákban gazdag műsor mellett nagy közönség előtt folyt le. Geréb Zsigmond unitárius lelkész magas szárnyalású imát mondott. Fuchs Gusztáv plebános gyönyörű hazafias beszédet tartott. Lelki gyönyörrel élvezte az ünneplő sokaság e lelkesedésben, gondolatokban és igazságokban gazdag beszédet. A gyászalokok, nemzetünk ellenségei talán megrettentek és szívük megdobbant volna e beszéd hallatára. A sokaság lelke ennek elvezetésében megfűrdött, a gyászalokok iránt való gyűlöletben megéledt. Pal Jenő és Simó Béla képezdei növendékek ifjai tűzzel szavaltak, az első a Nemzeti Dalt, a második Tóth Kálmán „Előre” című költeményét. Lukács Thamer joghallgató ez alkalomra irt művészies alkotású és tiszta hazafiságot viszatükröző és erre serkentő saját költeményét dörgé el átszellemülten. Benne egy hivatott dalmokot köszöntünk. Majd Nagy Elek papnövendék szavalt színtelen teli hévvel, teli tűzzel, egész lelkesültséggel (Sassy Csaba) „Március 15.” című remek alkotását. A hazafias ének és zenei darabokat a kir. tank. intézet ifjusági dalköre és a helybeli Polgári Zenekar szolgáltatta. Valamennyi felemelő, magával ragadó volt. Mindenek felett figyelmet keltett „Itt a próba” című, zene kísérettel előadott ének-darab. Zenéjét a helybeli tankepz. intézetnek egyik hazafiságáról is ismert tanára Végler Gyula szerze. Tanár és tanítványai a méltó elismerésben, a tapsokban tehát együttesen osztozának. Este faklyásmenet járta be a város főutcáit. Főutcák ablakai szépen kivoltak világítva. Szomorú, egy pár helyen ott nem világítottak, honnan jogosan ellehetett volna várni. Menet után Pap Mózes gymn. tanár intézett hazafias beszédet a szabadban levő nagy sokasághoz. Szabó Mózes és György Károly pedig lelkesen szavaltak. Mindezek után lelkes hangulatu közva-

makkost senki le ne vágjon s el ne vigyen a falu tudta nélkül. Szabad ugyan falubeli gazdának kerékfejnek vagy kerékfalnak valót, eszközfát a saját szükségére levágni, de ha vásárra találja vinni s a piacon eladja azt, akkor azért 1 frttal lakoljon.¹²² 1699-ben Aranyosszék eltiltja a szék erdejében az irtást.¹²³ 1728-ban meg van engedve minden szabad székelynek e szék határain belül, hogy a szék erdejéből fát vágjen. De az erdőben tűzét tenni, vad gyümölcsfákat kivágni, irtani, irtott helyekre pajtát csinálni, nem szabad. Csere szénát¹²⁴ (széna a csere közül) sem szabad csinálni, hogy így a szabad erdőt a szék „közös javára megőrizzük.”¹²⁵ A szék erdőkre való felügyelet egy erdőinspektorra volt bízva. Hogy minden pörpatvarnak, kárnak, preváriációknak véget vessen a szék, azért 1778-ban elhatározta, hogy „az erdőt a régi telkek, nyilak, sessiók száma és nagysága szerint a faluk között felosztja.” És azt a faluk aztán az egyes gazdák közt megint osszák fel.¹²⁶ Az Udvarhely-Szent-Mihály község végzéséből 1663-ból azt látjuk, hogy az erdőállomány erősen meglehetett tizedelve, mert „a ki tölgy vagy bükkfát hoz, vág, az miden csutak után 50 denárt, ha pedig egy szekér csere vagy bükkfát visz el, forint büntetést fizet.”¹²⁷

Bardoczfuszék községi törvényeiben csaknem minden falunak van rendszabása arról, hogy az erdő tilalmas.¹²⁸ Oly községekben, hol általános volt az erdőtilalom, a szükséges tűzifát nyilakban osztották fel.¹²⁹ Az is előfordult, hogy a falu birtokossága az erdő felosztásakor a bebíró megrovíditeni próbálta, rozsz fát adott neki vagy erdőléstől eltiltotta, vagy fát adott el annélkül, hogy abból a bebírónak egy fillért is juttatott volna. Az sem lehetett kizárva, hogy a bebíró azért vásárolt magának telket a községben, hogy e révén aztán a falu erdejében garázdálkodhassék. Az ilyesmit jövőre a szék megtiltja és 12 frt büntetés terhe alatt a falu tudta és akarata nélkül a possessornak az embereit a tilalmas erdőbe küldeni nem szabad.¹³⁰

Szabályozták a víz használatát, minden előtt a halászatot is a patakokban és folyókban, a széki és falutörvények. A sepsi-szacsvai régulák megállapítják,¹³¹ hogy a „kút fejében s a patak árkában senki se halásson, rákászon, a falu nemesén kívül, akinek jobbagya van... mert a patak a község közös használatára való, abból a nemes 3 rész, a szabadost 2 rész, a jobbagyot 1 rész illeti meg.”¹³² „Ha a festők a falu ivóvizét megzavarják, vagy a hús-vágók a marhabeleket a folyó vízben mossák, azért ők megbüntetendők.” Csikszenttamás meghagyja, hogy az Olt vízében 3 frt büntetés alatt a saját jószágán tul senki se merjen

szigonynyal, varsával, vagy maszlaggal halászni; horog és hadszerszámmal halászhat.¹³³ A Lesőbpatak tilalmas; senki se halásson ott, mert a falu abból látja el a szükségét.

A malomjogot a községek nem tartották fenn maguknak; az oklevelekben nincs nyoma községi malmoknak, ellenben osztozási jegyzőkönyvekben gyakran van szó magántulajdonban levő malmokról.

A falu kötelessége volt továbbá az utak, patakárkok és folyómedrek jó karban tartása: A falu köteles megvizsgálni, vajjon a mezei és országutakat nem veszik, bitangolják-e el magánosok és a bírók kötelesek bejárni a községi birtokot, a lóköti helyeket, a szék és mezei utakat.¹³⁴ A szőlősgazdák utasítják, hogy a szőlőhegyi utakról gondoskodjanak.¹³⁵

Marosszék megrendeli, hogy a patakmedreket egy ölnyre ki kell hányni s minden évben kitisztítani és senki se akadályozza meg a víz folyását gáttakkal és kenderasztatokkal.¹³⁶

Minden egyes ember, mint a faluközösség tagja, láncszeme, a község terheit és kötelezettségeit, amiket az egésznek java megkíván, viselni tartozik, de aztán annak minden jogait s szükség esetében annak mindennemű támogatását és segédelmét élvezni is.

(Folyt. köv.)

csóra volt. Multat és jelent feltáró hazafias beszédek itt is bőven hangzottak el.

— **Március 15-ikét** Szentegyhászfalu és Kápolnásfalu függetlenségi köreinek vezetése alatt a két község lakói is méltó módon ünnepelték meg március 18-án (vasárnap) délután. Csütörtökön, az évforduló napján az óriási hóihar miatt lehetetlen volt megtartani. Annál fényesebb és lélekemelőbb volt a vasárnapi ünnepély. A Hymnusz eléneklése után Ajvász János kereskedő nyitotta meg az ünnepélyt, mely után Fazakas Lajos tanító szavalta el a Talpra magyart. Ezután következett Dr Hinléder Fels Ákos ügyvéd ünnepi beszéde. A program 5-ik pontját Ambrus Annuska szavalata képezte, 6-ik pont volt a Hozó János tanító szavalata („Március 15-én“ Ábrányitól), míg a szépen sikerült ünnepélyt Ambrus Ignác szentegyhászfalu polgártársunk záróbeszéde fejezte be. Mindkét község lakói zászlók alatt vonultak fel az ünnepélyre, mely a függetlenségi-kör helyisége előtt, a szabadban folyt le. A közönség a Kossuth-nóta lelkesítő hangjai mellett méltó komolysággal és rendben oszlott szét.

Dr Kállay Tamás függetlenségi és 48-as képviselő kerületében e héten: Agyagfalva, Fenyéd, Méréfalva, Atyha, Alsósófalva és Kadicsfalva községekben tartotta meg beszámoló beszédét. Mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták és ismét képviselőjüknek jelölték.

— **Halálozás.** Bagó Gyula kereskedő életének 42-ik, boldog házasságának 17-ik évében, hosszas szenvedés után e hó 20-án d. e. 1/4 11 órakor elhalt városunkban. Temetése ma (csütörtökön) d. u. 3 órakor a róm. kath. vallás szertartása szerint történik meg Szentimreutcai lakásáról. Halálát feleségén kívül tíz kiskorú gyermeke, anyja, apósa és testvérei gyászolják.

— **Városi közgyűlés.** Városunk képviselőtestülete kedden délután rendkívüli közgyűlést tartott. Gottárd János polgármester elnökölt. Dr Mezei Odön képviselő napirend előtt felkérte a polgármestert, hogy vásáros napra — tekintettel az iparos képviselőkre — máskor ne hívjon közgyűlést. Ezt a képviselőtestület helyesléssel fogadta. A vármegyei közkórház csatornázására átengedett terület ügye végleges elintéztést nyert. A város saját területén megengedi a csatorna elhelyezését, de fix helyhez azt nem köti s ha esetleg elkerülhetetlen szükség lenne a tervbe vett mostani területre a városnak, akkor a kijelölendő helyre a közkórház saját költségén kötelese át helyezni csatornáját. Dr Válcsik Ferenc képviselő ezen módosító javaslatával történt a határozat az előbbi alapon. Igen érdekes, hogy a megjelent képviselők közül csupán kettő volt a legtöbb adót fizetők közül való. A Csép Zsuzsával kötött szerződés újabb 15 napi határidőre halasztatott. A pénztárvizsgálat jegyzőkönyvét tudomásul vették. Szabó István földbirtokos felebbezésének a képviselőtestület helyet adott és jogait tiszteletben tartva, a tanács javaslatát mellőzte Dr Válcsik felszólalása után. A vallásanitók tiszteletdíjának megállapítása iránt az iskolaszéktől kérnek véleményt. A város napszámóinak napi bérét 1 K 20 fillérben megállapították. A kövezet szerződését jóváhagyták. Az állami kő és agyagipari szakisko-

lához Demeter Dénés tanácsost és Dr Kassay Albert városi osvost bizottsági tagoknak visszaválasztották. Kohl Istvánt városi illetőségűnek a képviselőtestület nem ismeri el. Törültek 1606 K 74 fillér városi felhajtatlan községi pótdót s jóváhagyták az egyes ingatlanok hasznosbérletéről szóló árverési jegyzőkönyveket. Több tisztviselő fizetési előleg iránti kérését azonban nem lehetett teljesíteni, mert pénz nincs. Ezzel a közgyűlés véget ért.

— **Szentgyakorlatok.** P. Lollok lazarista atya Hohenlohe herceg segesvári káplán kíséretében városunkba érkezett s tegnap este tartotta meg első szent beszédét a Ferenc-rendiek templomában, hol a szent gyakorlatok alábbi sorrendjét is kihirdette: március 22-én (csütörtökön) reggel fél 6 órakor szentmise, d. e. fél 11 órakor, d. u. 3 órakor és fél 7 órakor szentbeszéd, pénteken reggel fél 6 órakor szentmise, fél 11 órakor és csak fél 7 órakor szentbeszéd, szombaton reggel fél 6 órakor szentmise, d. e. fél 11 órakor, d. u. 3 órakor és fél 7 órakor szentbeszéd. Vasárnap 9 órakor befejező beszéd és szentmise. A szentgyónás ft. Lollok atyánál és a többi gyónató atyánál végezhető: ma, csütörtökön d. e. 10 óráig, d. u. fél 5—6 ig, holnap pénteken d. e. 10 óráig, d. u. 3—6-ig és szombaton d. e. 10 óráig, d. u. fél 5—6-ig.

— **Községi és megyei pótdó befizetése.** Székelyudvarhely város közpénztáránál súlyos állapotok mutatkoznak. Mostanában senki sem fizet a pénztár kiürült annyira, hogy kétséges, vajjon a városi tisztviselők fizetését április 1-én ki tudják-e adni. Miután a községi és vármegyei pótdókból az alkotmány- és törvényellenes kormány nem részesülhet s azzal a darabontok nemzetellenes céljait nem segíezzük, hanem ami közvetlen érdekeinket szolgáló tisztviselők megélhetését biztosítjuk, felkérjük városunk polgárságát a tisztán városi és vármegyei pótdók befizetésére. Különben úgy hisszük, hogy a városi tanács nem elégszik meg az egyszerű dobszóval való kihirdetéssel, hanem az egyes adózókat az 1904. évi alapon összeállított lajstrom szerint, pótdó-fizetési megintéssel fogja felszólítani, hogy minden egyes polgár tudja tájékozni magát. Mert így dobszó után 8 nap múlva végrehajtást s ennek költségeit emlegetni, egy kissé merész dolognak tartjuk.

— **A dikics működése.** Szecseleán Fülöp helybeli cipészsegéd valóságos haszfelmetsző szerepet töltött be vasárnap városunkban. A Temető-utca rá változtatott Csere-utca nevű helyen özv. Jónás Lajosné házában mulatság volt, a hol ő is megjelent — természetesen — itt az állapotban. Rövid szóváltás keletkezett. Szecseleán azonban sokat nem beszélgetett, hanem kirántotta a zsebéből a bőrvágó dikicst és azzal vadul hadonázva, többeket megsebesített. Jónásné mint háziasszony a rendetlenkedőhöz szólt, de az se szó, sem beszéd, úgy hason szurta, hogy rögtön összeesett és a belé kifolyt. A szerencsétlen asszonyt haldokolva vitték a helybeli közkórházba, ahol megoperálták és mintegy 114 centimetert vágtak ki a beléből. Immár három nap óta él az asszony, kinek életben maradásához nem sok reményt fűznek. Szecseleánt a vizsgálóbíró letartoz-

tatta, a súlyosan megsebesült asszonyt pedig a kórházban eskü alatt kihallgatta.

— **„Becsapott székelyek“** címmel lapunk egyik közelebbi számában megirtuk volt, hogy három község tejszövetkezetének államsegélykép adományozott gépeket visszatartották s ezzel sok káruk történt az illető szövetkezeteknek. Illetékes helyről vesszük az értesülést, hogy a gépeket véglegesen nem akarják visszavonni, hanem azok egyes részeit — célszerűségi szempontból — kicserélik. Szívesen vesszük tudomásul ezen megnyugtató körülményt és adjuk tudtára az érdekelt szövetkezeteknek is.

— **Véres kardpárbaj** volt vasárnap délután Okland község házában Lakatos Tivadar szolgabíró-sági gyakornok és Péter Árpád ügyvédjelölt között. Lakatos egyik fülét elvesztette és fején is súlyosan megsérült. Péter pedig egy laposvágást kapott. Párbajsegédekül Constantinescu Viktor járásbíró-sági aljegyző, h. ügyészségi megbízott, János Domokos ügyvédjelölt, ügyészségi megbízott, Soó Dénés ügyvédjelölt és Florián Arthur szerepeltek.

— **Magyar Vértanúk Könyve** címmel egy nagyszabású könyv jelent meg, amely az 1848—49-iki szabadságharc alatt és utána 1850, 51, 52 és 1853-ban történt borzasztó kivégzések mind leírja és legnagyobb részét szemtanúk egykoru rajzai, festményei nyomán készült — az országos ereklye-muzeumban levő — képekkel illusztrálja. A szörnyűséges kivégzéseket, nők és iskolásgyermeknek az osztrák brutális katonák által történt megkorbácsolatását s több más megható történelmi eseményt 63 egész oldal nagyságu képpel és 12 színes műlappal illusztrálja, ezenkívül 164 arcképet ad az elítéltekről. — Ennél kegyetesebb, meghatóbb és rettenetesebb munka magyar nyelven nem jelent meg. A könyv szerzője Dr Kacziány Géza tanár, ki művét gróf Kreith Bélának, az ereklye-muzeum alapítójának ajánlja. Vas József az első kiadás egész jövedelmét a Kossuth-muzeum főtartására ajánlotta fel. A könyv ára diszkótesben 6 K 80 f. A muzeum javára készültek diszpéndányok is 10 és 20 K árban selyem- és bőrkötésben. Kapható a „Székely-Udvarhely“ kiadóhivatalában (Betegh Pál és Társa könyvkereskedése) Székelyudvarhely Kossuth-utca.

— **Gyilkosság a zetelaki havason.** A zetelaka—gyergyóújfalusi utyonal mentén, közel a megyehatárához, Fábán József gőzfűrészgár telepén vasárnap este véres dráma játszódott le a korcsma udvarán. Fukó Sándor munkafelügyelő és Kovács Imre gyergyóújfalusi lakos között a régóta fennálló ellenséges viszony újra kitört s ezuttal be is fejeződött, mert Fukó Sándor Kovács Imrét egy vadászfegyverrel keresztül lőtte a nyakán s az rögtön meghalt. A holttest tszékeli felboncolását Dr Mezei Odön és Dr Ráczkóvi Sámuel törvényszéki orvosok folyó hó 19-én eszközölték.

— **Az országos állat- és kirakóvásár** e héten folyt le városunkban. Ugy a vasárnap kezdődött állatvásár, mint a tegnapi kirakóvásár gyengén sikerült.

— **Országos kirakóvásárok március havában** a következő helységeken és napokon lesznek:

22. Szilágy-Nagyfalu.

23. Szilágy-Somlyó.

24. Vajda-Hunyad.

26. Apold, Bonczhida, Erzsébetváros, Földvár, Kis-Sink, Radnót, Szi-nye.

28. Zám.

29. Bögöz, Egerhát.

30. Héjjasfalva, Maros-Oroszfalu Szász-Csor, Zentelke.

IPAR ÉS KERESKEDELEM.

Az O. M. K. E. évi jelentése.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés működésének második évről szóló évi jelentését most tette közzé. A jelentés, mint amely a kereskedelmi érdekek országos örállo-mása működésének mérlege, egyuttal mérlege gazdasági és kereskedelem politikai életünk eredményeinek is. Az általános évi eredményrajzát avval vezeti be a jelentés, hogy az állami élet súlyos válságainak a gazdasági fejlődésre való káros hatását ecseteli. Konstatálja, hogy e káros hatások szükségképp állottak elő azáltal, hogy parlamentünk működése éppen olyankor bénult meg, amikor fontos és sürgős gazdasági kérdéseket kellett volna elintézni úgy a külföldi, mint a belföldi relációban. Csak természetes, hogy ilyen viszonyok bénító hatását megérezte az O. M. K. E. is, de azért előkészítő munkálatokat végzett az önálló vámterület, a kereskedelmi szerződések, az autonóm vámtarifa kérdésében, abban az immár teljesen meddővé vált reményben, hogy a törvényhozás ellenőrzésének munkáját meg fogja könnyíthetni és a kereskedelmi érdekek szempontjából segíthetni fogja a kérdések megoldását. Amint a külfölddel való relációban meg volt bénítva működése, ugyanugy hatott rá a politikai élet rendezetlensége számos belkereskedelmi kérdés megoldásánál is. A törvényhozás működését megbénító válság utját állotta a szövetkezeti törvényhozás reformjára irányuló törekvések érvényesítésének, az élelmiszer hamisítási törvénykezés gyökeres megoldásának, a hiteltörvények reformjának, a cheque-törvényhozásnak, az ipartörvény revíziójának stb.

Az egyesülés nagy erővel folytatta mindenekelőtt belső konszolidációjának munkáját. A lefolyt évben alapított hat új kerületével együtt vidéki kerületeinek száma 44, összes tagjainak száma jóval meghaladja a tizenegyezert. Vikéki kerületei élénk működést fejtenek ki, amely korántsem szorítkozik a kerületi ügyvitelre, hanem a legkülönbözőbb helyi és országos közgazdasági kérdésekre kiterjed és igen becses kezdeményezéseket ölel föl. A központ iparkodott minél élénkebbé tenni az összeköttetést a vidéki kerületekkel és e célból meghonosította vidéki titkárainak értekezletét, gondot fordított arra, hogy a kerületek évi közgyűlésein és jelentősebb választmányi ülésein a központ képviseltesse magát s ugyanez a szempont vezette az igazgatóságot abban az elhatározásban, hogy a kerületi központokon nyilvános gazdasági előadások tartását rendszeresíti.

Az Egyesülés konkrét eredményei eléggé ismeretesek, főleg a kereskedők körében, akik az eredmények

kedvező hatását napi munkájuk körében érzik. Itt csak azért soroljuk fel ez eredményeket, hogy elismerjük az Egyesülés működésének sokoldalúságát és gazdagságát. A kereskedőknek az adókiadó bizottságokban való nagyobb és méltányosabb képviselése terén nagy eredményeket ért el az Egyesülés, az érdekelt kereskedők körében nagy visszatetszést keltő ásványolaj-rendelet fölfüggesztését kivivta, a tarifális ügyek terén sikerült kieszközölnie kedvező tarifarendszert, a vasúti bérletjegyek terén nagy és mélyreható reformot létesített, a gyorsvonatoknak III. osztályu kocsiikkal való felszerelését szorgalmazta, a menetrendi ügyek terén számos újítás érdekében felszólt, eljárt a waggonyhiány kérdésében, a víziutak fejlesztése körül, a posta, távirda és telefon terén fejtett ki hasznos munkásságot, a postatakarékpénztár intézményében számos gyakorlati hiány orvoslása érdekében szált sikra, e mellett serényen járt el tagjainak kisebb ügyeiben, szolgált nekik tanácsal, fölvilágosítással az üzleti élet ezernyi kérdésében

Ez eredmények mellett meg kell említenünk mint az érdekképviselői tevékenység egy új típusát, azt, hogy ahol szüksége mutatkozott, az Egyesülés az önszegélyszerű intézmények létesítése által iparkodott érvényt szerezni a kereskedelem jogos érdekeinek. Így létesítette a 40 koronán aluli követelések behajtására szolgáló országos ügyvédi hálózatot s ugyanezen elv alapján kívánja fölépíteni azokat az intézményeket is, amelyek a kiviteli kereskedelem, az iparfejlesztés stb. érdekeit lesznek hivatva szolgálni. A jelentés föl sorolja azokat a nagyobb, előkészítés alatt álló munkálatokat is, amelyek a törvényhozás gépezetének megindulására várnak. E munkálatok közül megemlíti a vasárnapi munkaszünet, a házalási ügy, a tisztességtelen verseny, a kövezetvám és a hiteltörvények reformjának kérdését.

Ez a gazdag munkásság és ezek az eredmények teszik indokolttá, hogy az O. M. K. E. évi jelentésének ismertetése kapcsán azt kell mondanunk, hogy ha valaha, most van

különösképpen szükség az O. M. K. E.-re és hogy kereskedőinknek mindenképpen kötelességük országos egyesületüknek buzgó, lankadatlan, lelkes támogatása.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Első Székely Baromfitenyésztő Egyesület ez évi tavaszi nagygyűlése április hó 10-én, kedden d. e. 10 órákor lesz a vármegyeház kistermében. E gyűlésre az egyesület minden tagja meghívást kap. Ezenkívül érdeklődőket is szívesen lát az elnökség. A gyűlés tárgya: elnöki megnyitó, titkári, pénztárnoki jelentés. Titkár az egyet egy évi életét ismertető jelentésével kapcsolatban — eddig szerzett tapasztalatairól — minden tagot érdeklő tájékoztatást fog adni, úgy az egyesület további teendőit, mint a baromfitenyésztés okszerű fejlesztését illetőleg. A közgyűlés egyik fontos tárgya lesz határozni arról, hogy már ez év őszén, az egyet központján baromfitenyésztéssel egybekötött baromfitenyésztés rendeztesse, melyen a legjobb tenyésztők jutalomban fognak részesülni. A baromfitenyésztés eredményével kecsegtet, mert az elnökséghez máris érkezett nagyobb mennyiségű fajbaromfi iránt tudakozódás. Titkár kéri azon tagokat, kik az egyesülettől fajbaromfit kaptak s erről kötelezvényt is adtak, szíveskedjenek az utóbbi napokban postán szétküldött elismervényeket aláírva hozzá mielőbb visszaküldeni, mert az egyezer korona államsegély elszámolásához erre sürgősen szüksége van. Minden tag nyugodtan küldheti be elismervényét, mert az egyesület az egyszer adottat nem akarja kétszer számítani fel, az elismervényre — a kötelezvények mellett — csak az elszámolás miatt van szükség.

CSARNOK.

Küzdelen az alkoholizmus ellen.

Írta: tarcsafalvi Pálffy Aladár.

(Folytatás.)

A szesz, az alkohol nagy mértékben járul és járult hozzá, hogy sok székely gazdának udvarán dudva nőtt s házának ablaka be van desz-

kázva, ő maga pedig Oláhországban vagy Amerikában keres boldogulást hiába. Hány székely birtok cserélt gazdát az alkohol miatt, s a ki igazat nem ad nekem, dobja rám az első követ. Népünk, nemzetünk, a hajdani török verő, melyet rettegett Európa, satnyul, s e visszafejlődésben nagy szerepet játszik a pálinka.

De a politikai érettségnek is hatalmas ellensége az alkohol Norvégiában, ahol aránylag a legkevesebb alkoholt fogyasztják, ahol nagyon sok abstinens képviselő ül a parlamentben, csak a közel múltban, politikai érettségének oly tanuságát tette, melyről más nemzetek álmódni sem mertek volna. De talán nálunk is felnyílik végre a nemhívóknak szeme. A csanádmezei Magyarbányhegyesen elhatározták, hogy tancstermet építenek, a hol tilos lesz a szesz élvezete. Nehezen hiszem ugyan, hogy még ez idő szerint eredményre vezessen, bár szívemből kívánom Töltszék, sárosmezei község lakossága pedig fogadalmat tett, hogy soha sem fognak szeszest italt inni, s ha megtartják, nemsokára fogják élvezni annak áldásait, s Töltszék községből bizonyára nem fognak elmenni új hazát keresni. Örömmel értesültem, hogy Oroszhegy községének értelmisége is élén a derék plebánosával es tanítóival beállottak azok közé, a kik küzdenek az alkohol ellen. Helyes, okos cselekedet! A hány embert meg tudnak menteni az italtól, annyileket szerettek Istenünknek s annyi derék polgárt a hazának, mert az iszákos ember káromkodik legtöbbet s az ilyen a pálinkáért hazáját is képes elárulni.

Nem csodálom e fogadalmakat, ha látják azt a sok szerencsétlenséget, melyeket az alkohol okoz. Csak Budapesten december hónapban 34, januárban pedig 45 baleset történt, melyek közül sok halálos volt, a hol a mentők nyújtották az első segélyt. De hány lehetett olyan, a melyet nem is tudnak?!

Alig van olyan lap, melyben ne volna olyan szerencsétlenség, vagy gyilkosság, melynek szülő anyja nem alkoholtól elbutított elme lenne, pe-

dig hány eset van, a melyik nyilvánosságra nem kerül!

És ezeket mind az alkohol okozza.
(Folyt. köv.)

Társ-szerkesztő és laptulajdonos:

Betegh Pál

Kiadja: Betegh Pál és Társa ujságkiadó intézete.

Gyakori láz

és nehéz betegségek után a lábadozóknak jó erősítő szerre van szüksége. Minden más szernél alkalmasabb a csukamájolaj a test zsírlómánya, a csontok és izmok erősítésére. A SCOTT féle EMULSIO a csukamájolajat oly izletes és könnyen emészthető formában nyújtja, hogy maga a leggyöngébb beteg is e készítményt minden ellenszenv nélkül veszi be és emésztheti meg. A SCOTT-féle EMULSIO a legfinomabb norvégiai gyógyszer-csukamájolajból készül méz és nátron hypophosphitok hozzáadásával.

A SCOTT-féle EMULSIO valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Kapható minden gyógyszer-tárban.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beklépedése ellenében minta üveggel bérmentve szolgál:

Dr BUDA I EMIL

„Városi gyógyszer-tára” BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f.

Eladó a Bem-utca 17. szám a. emeletes kőház külön udvarral. Értekezhetni: S z a k á c s K á r o l y n á l.

Eladó trágya. Mintegy 50 székényi jól érett trágya eladó Haurik Alfréd sörgyárosnál Székelyudvarhelyt.

Lóeladás.

A székelyföldi miniszteri kirendeltség tulajdonát képező 9 éves angol félvér ménló szemhiba miatt e hó 27-én kedden reggel 9 órákor Székelyudvarhelyen a városház udvarában nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek fog eladatni. A ló nyereg alatt és kocsiban jól jár. Miután a ló hibája közölve lesz, a loért az eladó semmiféle szavatosságot nem vállal. Vevő a lovat földöztesre nem használhatja. Bővebb fölvilágosítás Dörner Bela kirend. intézőnél nyerhető.

Baross, Borszéki és Kászoni vizek!

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására adni, hogy üzletemet áthelyeztem az alsó piacra, az ujonnan épült

Frölichné-féle üzlethelyiségbe

hol egyszersmind nagyon szép raktárt rendeztem be mindennemű fűszeráruban, porcellán, üveg, gyermekjáték, diszműárak, függő, fali és asztali lámpákban.

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szives pártfogását, ígérem, hogy igyekezni fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolcsóbban kiszolgálni.

Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Államilag ólomzárolt lucerna és lóhere magvak. Valamint baltacin-, répa- és fűmagvak. Valódi erfurti konyha-, kerti- és virágmagvak a legjobb minőségben a legolcsóbb áron.

Mindig friss fűszerárak!

Képréma készítés!

Ablaküvegezés!

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

férfi és női divat-árubáza

Székelyudvarhely, Batthyányi-tér 4. sz.

Felgyülemllett hibátlan 2-7 méter hosszú

maradékok,

flanelek, teniszszövetek, Barchent 12 kr mtrkint, cöppelek, kretonok 16 kr méterenként, schifonok igen jó 18, 22 kr méterenként.

Férfi-ruha posztómaradékok egy és fél métertől három és fél méter hosszú drbokban 95 kr métere.

Szöttes-maradékok igen szép 16 és 20 kr méterenként.

Legolcsóbb árak!

Nagy választék nyakkendők- és kalapokban.

Videkre utánvét mellett küldetnek.